



เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

บทบาททหารในยุค ไทยแลนด์ ๔.๐ กับหลักประชาธิปไตย

จัดทำโดย พลเอก ประพัฒน์ ผลาสินธุ์
รหัส ๖๒๐๗๒๓

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๗
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

บทบาททหารในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ กับหลักประชาธิปไตย

พลเอก ปรีพัฒน์ ผลาสินธุ์^๑

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกที่มีมิติของความสัมพันธ์ และปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง เทคโนโลยี และสังคม ล้วนมีความละเอียดอ่อน สลับซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิมมีความเชื่อมโยงกันไปมาส่งผลกระทบต่อเนื่อง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะเพียงประเทศไทยเท่านั้น หากแต่เกิดขึ้นเหมือนกันทั่วโลก บางปัญหาอาจส่งผลกระทบต่อทั้งภูมิภาค ดังนั้นสิ่งเดียวที่จะสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ก็คือ การปรับตัว โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งจำเป็นต้องเร่งปรับตัวในโครงสร้างต่าง ๆ ทั้งในด้าน การเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิด ระบบความคิดรวมตลอดทั้งค่านิยม ฯลฯ เพื่อรับกับเงื่อนไขใหม่ของโลก การที่ประเทศไทยจะสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนและสังคมจะต้องมีความเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้นำประเทศจะต้องมีความเข้าใจถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถวิเคราะห์ถึงผลกระทบทั้ง ด้านบวกและด้านลบ รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้สามารถวางแนวทางในการกำหนดนโยบายในแต่ละด้านได้อย่างถูกต้องภายใต้ระบอบประชาธิปไตย รวมถึงการ กำหนดนโยบายความมั่นคงของชาติ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ทั้งจากฝ่ายข้าราชการประจำ นักการเมือง นักการทหาร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๗ กล่าวไว้ว่า

“บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ หรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

^๑ รองเสนาธิการทหาร

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม”^๒

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวดที่ ๓ มาตรา ๒๗ กำหนดให้บุคคลไม่ว่าจะเป็นพลเรือน ทหาร ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ย่อมมีความเสมอภาคในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะตามที่กล่าวไว้ในวรรคห้า ซึ่งหากจะพิจารณาโดยรวมแล้ว จะพบว่า ทหาร เมื่อไม่ได้อยู่ในเวลาปฏิบัติงาน หรืออยู่นอกเวลาราชการ ก็คือพลเรือนธรรมดา ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายภายใต้กรอบของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอย่างเคร่งครัดเช่นประชาชนทุกคนเช่นกัน

ดังนั้น บทบาทของทหารภายใต้ระบอบประชาธิปไตยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความเหมาะสมและทันกับสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัต บทบาทของทหารนอกจากจะปกป้องอธิปไตยและความมั่นคงของประเทศ การปรับบทบาทของทหารเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคนี้อีกบทบาทหนึ่งก็คือ การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งที่ผ่านมาทหารก็ไม่เคยละเลยบทบาทนี้อยู่แล้ว เพียงแต่ปัจจุบันได้เพิ่มความสำคัญกับให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นกรปฏิบัติทางตรง หรือทางอ้อม โดยมีการบูรณาการร่วมกันในหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องภัยพิบัติที่เกิดขึ้น รวมถึงการช่วยเหลือด้านการบรรเทาสาธารณภัย เพียงเพื่อให้ประชาชนได้มีความเป็นอยู่ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการนำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และนโยบายประเทศไทย ๔.๐ มาใช้เป็นแนวทาง

คำสำคัญ ประชาธิปไตย บทบาททหาร ไทยแลนด์ ๔.๐

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ มาตรา ๒๗, หน้า ๘

ประชาธิปไตย

“ประชาธิปไตย” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Democracy” มาจากคำภาษากรีก ว่า “Democratia” ซึ่งประกอบด้วยคำ ๒ คำ คือ “Demos” กับ “kratein” คำว่า “Demos” หมายถึง ประชาชน และ “Kratein” หมายถึง การปกครอง ฉะนั้นประชาธิปไตย (Demokratia) จึงหมายถึง ประชาชนปกครอง หรือการปกครองโดยประชาชน” หรือ อาจแปลได้ว่า “การปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่” ระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนทุกคนเป็นผู้ใช้อำนาจและมีหน้าที่ที่ตนต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยผ่านตัวแทนที่ได้รับเลือกจากประชาชนอย่างเสรี ระบอบประชาธิปไตยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด รัฐธรรมนูญกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันของสังคม มีพื้นฐานอยู่บนอุดมการณ์เรื่องเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิของชุมชน และสวัสดิภาพร่วมกันของประชาชน และที่สำคัญรัฐธรรมนูญให้กรอบสำหรับการใช้อำนาจรัฐ และกลไกในการใช้อำนาจเพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้มาซึ่งรัฐบาลที่ดี^๓

องค์ประกอบของ “หลักประชาธิปไตย” มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ๕ ประการ^๔ คือ

๑. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของโดยใช้อำนาจที่มีตามกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่ประชาชนเห็นว่ามีได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรมการรัวผัดปกติ

๒. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้นไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ

๓. หลักความเสมอภาค การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากร และคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่น

๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ละเมิดเพิกถอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้และไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่เหนือกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

๕. หลักการเสียงข้างมาก (Majority rule) ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอา

^๓ โกวิท วงศ์สุวรรณ, ๒๕๓๔, รัฐศาสตร์กับการเมือง, สำนักพิมพ์ตะเกียง, กรุงเทพฯ, หน้า ๕๑.

^๔ อานันท์ ปันยารชุน สู่บริบทใหม่ของประเทศไทยด้วยธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตย Democratic Governance – A New Normal to Strive For สัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทยประจำปี ๒๕๕๘, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘.

^๕ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร; ๒๕๕๗.

เสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ/ข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มากร หลักการนี้ต้องควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อยด้วยและต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อยผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ประเภทของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ^๖

การปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสามารถจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. ประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ประชาชนทั่วประเทศเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรง ด้วยการประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาตัดสินใจปัญหา และเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของรัฐ ราษฎรมีบทบาทในการตัดสินใจในกิจการของบ้านเมืองโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน

๒. ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม (Indirect Democracy) หรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน (Representative Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้อำนาจประชาชนเลือกตั้งตัวแทนเข้าสู่ที่ประชุม เพื่อพิจารณาตัดสินใจแก้ไขปัญหาของรัฐ และบริหารกิจการบ้านเมืองตามกรอบนโยบายของรัฐ

บทบาททหารกับระบอบประชาธิปไตย

ทหารคือใคร มีหน้าที่อะไร

คำว่า “ทหาร” มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า “ทหร” แปลว่า “เด็ก เด็กหนุ่ม” “ทห” เฉย ๆ แปลว่า ไฟ ความร้อน ตามพจนานุกรมไทยปัจจุบัน แปลว่า “ผู้มีหน้าที่ในเรื่องรบ หรือ นักรบ”^๗

“อาชีพทหาร” ซึ่งเป็นอาชีพที่มีหน้าที่ในการปกป้องอธิปไตยของชาติให้คงอยู่ ต้องตรวจความสงบเรียบร้อยตามบริเวณชายแดนและป้องปรามชาติอื่น ๆ ไม่ให้มารุกรานประเทศ ดังนั้น อาชีพทหารจึงมีความแตกต่างจากอาชีพอื่นในสังคมอย่างเห็นได้ชัด อาชีพทหารเป็นอาชีพที่ต้องดำรงความอยู่รอดของบุคคลและชาติ และเป็นอาชีพที่จำเป็นต้องใช้อำนาจกำลังรบในการทำหน้าที่เมื่อมีความจำเป็น และพร้อมจะสละชีวิตเพื่อหน้าที่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดหน้าที่ของทหาร^๘ ดังนี้

หมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการสภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทาง เศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใดจะกระทำได้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ หรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวก

^๖ http://www.bp-smakom.org/BP_School/Social/Democracy-System.htm

^๗ ทหารกับประเทศชาติ <http://oknation.nationtv.tv/blog/print.php?id=๗๑๙๓๖๖> สืบค้นเมื่อ ๓๑ มี.ค. ๖๒

^๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามวรรคสาม บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่ การเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรมของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่ง การนี้รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ

กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย

หมวด ๕ หน้าทีของรัฐ มาตรา ๕๒ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความ มั่นคง

พ.ร.บ. จัตระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑^๙

มาตรา ๘ กำหนดหน้าที่ของทหารที่จะมีหน้าที่หลักที่สำคัญ ๓ ข้ออันถือได้ว่าทหารทุกคนต้องพึง ปฏิบัติ คือ

๑. พิทักษ์รักษาเอกราช และความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร จากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายใน ราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนุญแห่ง ราชอาณาจักรไทยหรือตามที่กฎหมายกำหนด

๒. พิทักษ์รักษา ปกป้อง สถาบันพระมหากษัตริย์ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบัน พระมหากษัตริย์

๓. ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เพื่อความมั่นคงแห่ง ราชอาณาจักรหรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒^{๑๐}

วิสัยทัศน์กองทัพไทย : เป็นกองทัพชั้นนำในภูมิภาค มีนวัตกรรมทันสมัย ปฏิบัติการร่วมอย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้มอบนโยบายเพื่อให้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติไว้ ครอบคลุมทุกมิติ ได้แก่ นโยบายทั่วไปด้านการพิทักษ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านการป้องกัน ประเทศ ด้านการรักษาความมั่นคงของรัฐ ด้านการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ด้านการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน และด้านการบริหารจัดการกองทัพ ในที่นี้จะกล่าวถึง เฉพาะ ๒ ด้าน ได้แก่

- นโยบายทั่วไปด้านการรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ โดยสนับสนุนรัฐบาลและคณะรักษาความสงบ แห่งชาติในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทด้าน

^๙ พ.ร.บ. จัตระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑

^{๑๐} นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ความมั่นคง และการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ ตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจเพื่อความมั่นคงในทุกมิติ

- นโยบายทั่วไปด้านการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน โดยสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การบรรเทาภัยพิบัติ และการฟื้นฟูอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การมีอนาคตที่มั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบาย “ประชารัฐ” และแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ “Thailand ๔.๐”

จากวิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บัญชาการทหารสูงสุด จะเห็นว่าภารกิจที่สำคัญของทหาร คือ การพิทักษ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การรักษาความมั่นคง และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ การปกป้องอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ สนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ และภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน สนับสนุนการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การบรรเทาภัยพิบัติและการฟื้นฟูอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการยึดถือแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ที่สอดคล้องกับนโยบาย “ประชารัฐ” และแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ “Thailand ๔.๐” เป็นแนวทางการปฏิบัติ

ทหารกับการพัฒนาประเทศ ^{๓๑ ๓๒}

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ มาตรา ๕๒ ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า *กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย* ดังนั้น การพัฒนาประเทศของกองทัพจึงนับเป็นภารกิจที่สำคัญไม่แพ้ภารกิจป้องกันประเทศ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยแบ่งออกเป็น

๑. ด้านการเมือง กองทัพได้จัดให้มีการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ และสนับสนุนกำลังพลให้ใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง โดยเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถใช้พื้นที่และสื่อของกองทัพประชาสัมพันธ์อุดมการณ์ของพรรคได้อย่างเท่าเทียมกัน

๒. ด้านสังคมและจิตวิทยา มีการดำเนินกิจกรรมด้านนี้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมส่งเสริมสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ทางสังคม บทบาทที่ชัดเจนของกองทัพคือ การรวมพลังของสังคมที่แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นประจำ อีกทั้งยังมีความสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยจัดกิจกรรมในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างส่วนราชการ ภาคเอกชน กับประชาชนทั่วไป

๓. ด้านการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย กองทัพได้ทำการช่วยเหลือประชาชนในภาวะที่เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น น้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟป่า หรืออุทกภัย โดยการจัดตั้งหน่วยงานขึ้น รับผิดชอบในรูปแบบของ “ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม” และศูนย์บรรเทาสาธารณภัยของแต่ละเหล่าทัพ

๔. ด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ นโยบายหลักของภารกิจด้านนี้คือ การสนับสนุนโครงการพระราชดำริทุกโครงการ โดยเฉพาะตามแนวชายแดน ในเขตที่หน่วยราชการอื่นเข้าไปไม่ถึง หน่วยทหารจึง

ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองแก่ราษฎรในชนบททางไกลความเจริญ อันเป็นการสนองต่อพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงห่วงใยราษฎรและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโครงการพระราชดำริให้ดำเนินการในพื้นที่เหล่านั้น โดยมีพระบรมราชวินิจฉัย “ถ้ามีการบุกกรุกเข้ามาด้วยอาวุธเราต้องรบ ถ้ารุกเข้ามาด้วยการแทรกซึม เราต้องทำให้บ้านเมืองมั่นคงด้วยการพัฒนา ให้ประชาชนทั่วไปอยู่ดีกินดี มีความมั่นคง” และด้วยความเข้าพระทัยในงานของทหารอย่างลึกซึ้ง จึงมีพระราชดำรัสให้สังคมเข้าใจอย่างชัดเจนถึงภาระหน้าที่อันแท้จริงของทหารว่า “อันความมั่นคงของชาตินั้น มิใช่ก่อกำเนิดหรือกำเนิดขึ้นได้ด้วยพลังทางการทหารในการป้องกันประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการที่จะต้องสร้างสรรค์ให้พี่น้องประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีความสุขสมบูรณ์ เขาจึงจะเกิดความรักแผ่นดินนี้ และนั่นคือความมั่นคงที่แท้จริงและถาวร”

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี^{๑๑ ๑๒}

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนายกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนา กลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ เพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการ พัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์^{๑๓}

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง โดยครอบคลุมในประเด็นของการรักษาความสงบภายในประเทศ การพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหาร และภัยคุกคามอื่น ๆ บูรณาการความร่วมมือกับต่างประเทศที่เอื้อให้เกิดความมั่นคง ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ และคุณภาพชีวิตของคนในชาติ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติ และทางทะเล และการบริหารจัดการความมั่นคงให้สอดคล้องกันแผนงานพัฒนาอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชนและร่วมพัฒนาประเทศ โดยการกำหนดเป้าหมาย

^{๑๑} ทหารกับการพัฒนาประเทศ <http://adun-army4.blogspot.com/๒๐๑๐/๐๘/๔-sm-pj-rh-pj.html> สืบค้นเมื่อ ๓๑ มี.ค.๖๒

^{๑๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

^{๑๓} คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

เพื่อสร้างความมั่นคงในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน และความมั่นคงของมนุษย์จากภัยคุกคามแบบดั้งเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้เกิดความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ความมั่นคงทางการทหาร ความมั่นคงแนวชายแดน และเกิดความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามและภัยพิบัติในรูปแบบใหม่ ๆ ภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและแนวโน้มด้านความมั่นคงทั้ง ๓ ระดับ คือ ความมั่นคงระดับโลก ความมั่นคงระดับภูมิภาค และความมั่นคงภายในประเทศ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและบรรลุผลที่เป็นรูปธรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงต้องพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยการยกระดับขีดความสามารถของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้มีความพร้อมและเพียงพอในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงและภัยพิบัติทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับอย่างบูรณาการทั้งภายในประเทศ ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อปรับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงให้ประเทศมีความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนี้

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคี โปร่งดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ โดย

๑.๑ การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพการงานและรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาสและความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม

๑.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้คนในชาติมีจิตสำนึกรักและหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๑.๓ การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

๑.๔ การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ เพื่อให้ประเทศชาติมีกลไกเฉพาะเจาะจงที่มีประสิทธิภาพ

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย

๒.๑ การแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไข อย่างจริงจัง จนยุติลง หรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนา บ้านเมืองเดินหน้าไปได้ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๒.๒ การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ เพื่อให้ทราบ สถานการณ์ล่วงหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาและภัยคุกคามในอนาคตได้ทัน่วงที่ก่อนที่จะลุกลาม ต่อไป รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

๒.๓ การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาคความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความ สงบและสันติสุข อย่างยั่งยืน

๒.๔ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมทั้งทาง บกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและ ทางทะเล สามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อ ประชาชน สังคม รวมถึง ประเทศชาติอย่างยั่งยืน

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความ พร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับ ปัญหาคความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับแบบบูรณาการให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และ ทุกระดับความรุนแรง โดย

๓.๑ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระวังภัยภัย และป้องกันปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ ประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา

๓.๒ การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้ง ภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุก มิติทุกรูปแบบและทุกระดับ เพื่อให้ทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นทั้งปวงของกองทัพและ หน่วยงานความ มั่นคง ได้รับการพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพ ให้มีความพร้อม เพียงพอ และเป็นรูปธรรม ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธโธปกรณ์ รวมทั้งระบบบริหารจัดการในการป้องกันประเทศ

๓.๓ การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มื ประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กร ภาครัฐ และที่มีใช้ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญ ก้าวหน้า ให้กับ ประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะ รองรับปัญหาร่วมกันได้ โดย

๔.๑ การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้ เกิดความ สันติสุขมั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่าย ให้ทุกประเทศพร้อมเข้ามีส่วนร่วมในการประสานและปฏิบัติ ภารกิจต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคง ร่วมกันอันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน

๔.๒ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศ ในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้อย่างสันติวิธี และร่วมมือกันเพื่อ การพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔.๓ การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กร ภาครัฐ และที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อให้ความมั่นคงในภาพรวมทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก มีการ พัฒนาไปสู่ สันติสุขอย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม และยั่งยืน

๕. การพัฒนากรอบการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนาประเทศได้อย่าง แท้จริงเป็น รูปธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ สามารถ ขจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง เกิดความมั่นใจได้ว่า หน่วยงานรับผิดชอบทั้งหลัก และรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๕.๑ การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความพร้อมรองรับปัญหาได้ทุก รูปแบบทุก ระดับและทุกช่วงเวลาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีเอกภาพ

๕.๒ การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ เพื่อให้ การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติสามารถขับเคลื่อนไปได้ตามแผน อย่างมีประสิทธิภาพ เป็น รูปธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

๕.๓ การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้การ ดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เอกภาพ และเป็น รูปธรรมตามเป้าหมายที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน หัวใจสำคัญของ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คือ เพิ่มผลผลิตภาพการผลิต (Productivity) โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมในทุกสาขาของภาคการผลิต และบริการที่เป็นฐานรายได้ เดิมและที่ต่อยอดเป็นฐานรายได้ใหม่ การพัฒนาในแนวทางสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะสัมฤทธิ์ได้ก็ ต่อเมื่อมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับอย่างเหมาะสม ทั้งการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมตลอดจนห่วงโซ่มูลค่าเพื่อก้าวข้ามกับดักจากผู้ซื้อเทคโนโลยีไปสู่การเป็นผู้ผลิตและ ขายเทคโนโลยี โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความคิดและเทคโนโลยีต้นน้ำ สู่การพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบ เพื่อวางรากฐานความเข้มข้นในการต่อ ยอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคมและชุมชน รวมถึงการ

พัฒนาและวิจัยแบบวิศวกรรมย้อนกลับเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อ
อุตสาหกรรมอนาคตที่ยังต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดย
ครอบคลุมในประเด็นของการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม (Transformation of Learning) โดยการ
พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้
มีความสามารถพิเศษ (Talents) โดยการพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศอย่าง
เป็นระบบ การสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนให้เอื้อต่อกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษในการ
สร้างสรรค์งานบนฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเทศไทย
จะต้องเป็นประเทศที่ทุกคนมีโอกาสและมีความเสมอภาคกันในทุกด้าน หรือการเป็น “สังคมแห่ง
โอกาส” ด้วยการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนทุกกลุ่มในสังคม การมีหลักประกัน
สังคมการสร้างโอกาสที่เป็นธรรมโดยไม่แบ่งแยกและคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์ การเสริมสร้างพลังทางสังคม และการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มี
เป้าหมายที่สำคัญ คือ การบริโภคที่ยั่งยืนและการผลิตที่ยั่งยืน โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ ต้อง
เร่งวางระบบการอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร ธรรมชาติ บริหารจัดการน้ำให้
มีประสิทธิภาพโดยการวางระบบบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีประสิทธิภาพใน ๒๕ ลุ่มน้ำทั้ง
ด้านอุปสงค์และอุปทาน

**ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลยุทธศาสตร์และพัฒนาระบบการบริหาร
จัดการภาครัฐ** การที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายอนาคตในระยะยาวที่กำหนดไว้ นั้น การบริหาร
ราชการแผ่นดินจะต้องปรับเปลี่ยนให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างบูรณาการและ
มีความต่อเนื่อง ภาครัฐจะต้องจัดระบบองค์กรให้มีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และกะทัดรัด
(Open and connected government) โดยใช้ดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ (Full Digital
Employment) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ การให้บริการแก่ภาค
ประชาชน และภาครัฐกิจเอกชน และสามารถดำเนินงานร่วมกับภาคการเมืองบนพื้นฐานของความรับ
ผิดรับชอบ ความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ สามารถตรวจสอบได้ และมีความเป็น
ธรรมในการให้บริการสาธารณะ โดยครอบคลุมในประเด็นของการวางระบบบริหารงานภาครัฐแบบ
บูรณาการ การปรับปรุงบทบาท ภารกิจและโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ การพัฒนาระบบบริหาร
จัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการและมีความเป็นมืออาชีพ การต่อต้าน
การทุจริตและประพฤติมิชอบ และการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความ
ชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

Thailand ๔.๐^{๑๔}

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าในปัจจุบันสังคมโลกเป็นสังคมที่มีลักษณะเป็นพลวัต มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในทุกมิติอยู่ตลอดเวลา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง แนวโน้มของสังคมโลกและสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ การที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ มนุษย์จำเป็นต้องคิดวิธีแก้ปัญหา รวมถึงวิธีการปรับตัวเพื่อให้มีความอยู่รอด ซึ่งหมายรวมถึงประเทศด้วย ผู้บริหารประเทศจะสามารถบริหารประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ประชาชนมีความสุข ผู้บริหารประเทศจำเป็นต้องมีการปรับตัว ปรับกระบวนการทัศน์ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้มีความพร้อมและรับมือกับโอกาส (Opportunity) ภัยคุกคาม (Threat) รูปแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และรุนแรงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ ที่ผ่านมามีประเทศไทยเผชิญกับ ๓ ก้นดักสำคัญ อันประกอบด้วย ก้นดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ก้นดักความเหลื่อมล้ำ (Inequality Trap) ก้นดักความไม่สมดุลของการพัฒนา (Imbalance Trap) Thailand ๔.๐ จึงเป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจาก ๓ ก้นดัก พร้อม ๆ กับเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ “ประเทศในโลกรุ่นที่หนึ่ง” ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในบริบทของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ยุคที่ ๔ อย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีได้วางไว้ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยขับเคลื่อนผ่านกลไก “ประชารัฐ” ในอดีตจะพบว่าประเทศไทยมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจาก

- Thailand ๑.๐ เป็นยุคของเกษตรกรรม รัฐเน้นการลงทุนทางภาคการเกษตร เช่น ปลูกข้าว พืชสวน พืชไร่ การปศุสัตว์ นำผลผลิตไปขาย สร้างรายได้แล้งชีพ ซึ่งการส่งออกในขณะนั้นยังเป็นเพียงแค่อ้อย ไม้สัก และดีบุกเท่านั้น
- Thailand ๒.๐ เป็นยุคอุตสาหกรรมเบา รัฐเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมเบาที่ต้องอาศัยแรงงานของคนจำนวนมาก ในยุคนี้มีเครื่องมือเข้ามาช่วยในการผลิตเสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องดื่ม เครื่องเขียน เครื่องประดับ เป็นต้น
- Thailand ๓.๐ (ซึ่งเป็นยุคปัจจุบัน) รัฐเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมหนัก โดยใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศที่มีความซับซ้อน เน้นการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น มีการผลิตและการส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น

ขณะนี้ประเทศไทยอยู่ในระยะ “เปลี่ยนผ่าน” วิฤตทางเศรษฐกิจและการเมืองหลายต่อหลายครั้ง ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ หากประเทศไทยไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ตลอดจนไม่ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนประเทศผ่านการปฏิรูปและการปรับเปลี่ยนอย่างจริงจัง ประเทศไทยอาจจะประสบกับสถานะเสื่อมถอยจากประเทศในโลกรุ่นที่สองในปัจจุบันเป็นประเทศในโลกรุ่นที่สามในอนาคตก็เป็นได้ แต่หากดำเนินการปฏิรูป

^{๑๔} เอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากองทัพไทย เพื่อรองรับนโยบาย Thailand ๔.๐”

สำเร็จจะทำให้ประเทศไทยสามารถก้าวไปสู่ “ประเทศในโลกรุ่นหนึ่ง” อันเป็นดังพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานไว้ว่า

“เราจำต้องก้าวไปข้างหน้าเสมอ เราต้องไม่ถอยหลังเป็นอันขาด แม้ว่าหยุดอยู่กับที่ก็ได้ เพราะการหยุดก็เสมอด้วยการถอยหลัง”

Thailand ๔.๐ น้อมนำพระราชดำรัสข้างต้นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และถอดรหัสออกมา เป็น ๒ ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ

๑. การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within) โดยมุ่งเน้น “การพัฒนาที่สมดุล” ใน ๔ มิติ ซึ่งประกอบด้วย ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Wealth) ความอยู่ดีมีสุขของผู้คนใน สังคม (Social Well-beings) การรักษาสีสิ่งแวดล้อม (Environmental Wellness) และการยกระดับ ศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom) เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนใน ๔ มิติ ได้แก่ การสร้าง ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศการผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม การเน้นทุนมนุษย์และ เทคโนโลยี และการกระจายของความมั่งคั่งและโอกาส

๒. การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก (Connect to the World) เมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและ สังคมภายในประเทศเกิดความเข้มแข็งก็จะเกิดการพัฒนาศีดความสามารถและมีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอ เมื่อเผชิญกับโอกาสและภัยคุกคามจากโลกภายนอก โดยการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก แบ่งออกเป็น ๓ ระดับด้วยกัน คือ เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy) เศรษฐกิจภูมิภาค (Regional Economy) และ เศรษฐกิจโลก (Global Economy)

หากการสร้างความเข้มแข็งจากภายในคือ Competitiveness การเชื่อมโยงกับประชาคมโลกก็คือ Connectivity ซึ่งทั้ง Competitiveness และ Connectivity เป็น ๒ ปัจจัยที่จะต้องดำเนินควบคู่กันในการสร้างความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนให้กับประเทศ โดยอาจกล่าวได้ว่า แก่นยุทธศาสตร์ Thailand ๔.๐ ว่าด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในและการเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลกนั้น ตั้งอยู่บนฐานความคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง Thailand ๔.๐ กำหนดเป้าหมายครอบคลุมใน ๔ มิติ^{๑๕} ดังนี้

๑. ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ เป็น “ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่า” (Value - Based Economy) ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์

๒. ความอยู่ดีมีสุขทางสังคม เป็น “สังคมที่ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (Inclusive Society) ด้วยการเติมเต็มศักยภาพของผู้คนในสังคม เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม และพื้นที่ ความसानฉันทและความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคมให้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง

๓. การยกระดับคุณค่ามนุษย์ ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑” ควบคู่ไปกับการเป็น “คนไทย ๔.๐ ในโลกรุ่นหนึ่ง”

๔. การรักษาสีสิ่งแวดล้อม เป็นสังคมที่น่าอยู่ มี “ระบบเศรษฐกิจที่สามารถปรับสภาพตาม ภูมิอากาศ” ควบคู่ไปกับการเป็น “สังคมคาร์บอนต่ำ” อย่างเต็มรูปแบบ

^{๑๕} Thailand ๔.๐ โมเดลขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน หน้า ๑๕-๑๖

การพัฒนาประเทศไทยได้โมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” จะใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงิน การธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่าง ๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อนผ่านโครงการบันทึกความร่วมมือ กิจกรรม หรืองานวิจัยต่าง ๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่าง ๆ ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณท์การปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ พัฒนาคลัสเตอร์ ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และการดึงดูดการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

กลุ่มที่ ๓ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและไมล์ การสร้างรายได้ และการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐ

กลุ่มที่ ๔ การศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ (โรงเรียนประชารัฐ) รวมทั้งการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ กลุ่มที่ ๕ การส่งเสริมการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมกลุ่ม SMEs และ ผู้ประกอบการใหม่ (Start Up) ซึ่งแต่ละกลุ่มกำลังวางระบบและกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเข้มข้น

การดำเนินการปฏิรูปประเทศและปรับเปลี่ยนให้ประเทศไทยสามารถมุ่งสู่ Thailand ๔.๐ ได้เป็นผลสำเร็จจำเป็นต้องขับเคลื่อนผ่านกลไกภาครัฐ การสร้างรัฐที่น่าเชื่อถือ ที่มีความชอบธรรม มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ Thailand ๔.๐ กลไกสำคัญในการสร้างรัฐที่น่าเชื่อถือ คือ การสร้าง “รัฐแห่งธรรมาภิบาล” โดยการยึด “หลักธรรมาภิบาล” ซึ่งมีอยู่ ๖ ประการสำคัญด้วยกัน คือ

๑. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการเป็นไป ตามกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรมของประชาชน

๒. หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามสนับสนุนให้ประชาชนซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพที่สุจริตจนกลายเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ซึ่งตรงกันข้าม กับการทุจริตคอร์รัปชัน และการฉ้อราษฎร์บังหลวง

๔. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน

๕. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การมีจิตสำนึกในหน้าที่ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิและหน้าที่และปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างตามหลักประชาธิปไตย

๖. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลิตสินค้าอย่างมีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

กล่าวโดยรวม กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยใต้ “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง มั่นคง และ ยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาล เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษา เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม ต้องช่วยกันผลักดันไปพร้อม ๆ กัน สิ่งสำคัญที่สุดในการทำให้โมเดลนี้ประสบความสำเร็จ คือ ต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ สามารถคิดวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงเสนอแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องกล้าเปลี่ยนแปลงและไม่โทษกันหากการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดข้อผิดพลาด เพราะการกล้าเปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้ประเทศเกิดการพัฒนาตรงตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

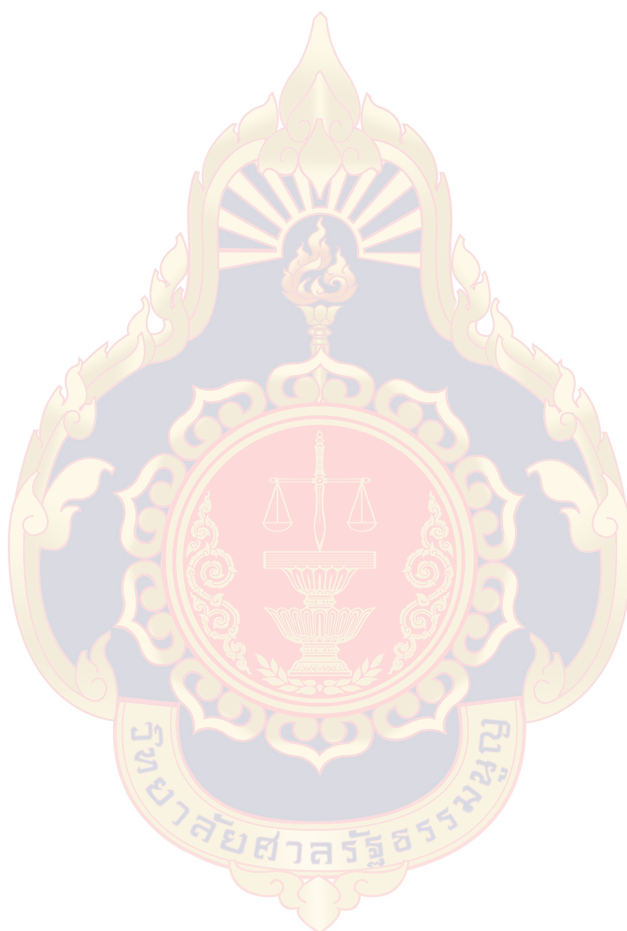
บทสรุป

ในอดีตที่ผ่านมาทหารมีบทบาทสำคัญยิ่งในการปกป้องบ้านเมืองให้รอดพ้นจากการรุกรานของข้าศึก ปกป้องประชาธิปไตยในยุคที่คอมมิวนิสต์คุกคาม แต่ในปัจจุบันสถานการณ์โลกได้เปลี่ยนแปลงไป ภัยคุกคามด้านความมั่นคงมีขอบเขตที่กว้างขวาง ซับซ้อนมากขึ้น และมีความเชื่อมโยงกับบริบทโลกในมิติต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก ดังนั้น การทำหน้าที่ของทหารจึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ใช้กรอบวิธีการคิดให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมภายใต้บริบทใหม่ด้านความมั่นคง และสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ทหารในปัจจุบันจะต้องเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงและสามารถประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการกำหนดภัยคุกคามต่อประเทศ การกำหนดจุดยืน และบทบาทของสถาบันทหารในสังคม ในการจัดเตรียมกำลังทหารให้เหมาะสมที่จะใช้ ทั้งด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศไทย การช่วยเหลือประชาชน รวมทั้งการรักษาสันติภาพระหว่างประเทศ

การกำหนดหน้าที่ของทหารตามรัฐธรรมนูญ และ พ.ร.บ. จัตระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม กำหนดว่า หน้าที่หลักของทหาร คือ ปกป้อง ดำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และประชาธิปไตย ให้อยู่กันอย่างมีความสุข มีความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียว ไม่แตกแยก แต่ในยามที่บ้านเมืองสงบ ทหารก็ยังคงทำหน้าที่ในการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความลำบากเดือดร้อนซึ่งไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบของการช่วยเหลือที่ตายตัว ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ แต่สิ่งที่เหมือนกันในทุกสถานการณ์ คือ ต้องให้ความช่วยเหลือด้วยความรวดเร็วเพื่อให้ผลกระทบที่เกิดจากการสูญเสียน้อยที่สุด ประชาชนต้องปลอดภัยมากที่สุด หากมองย้อนกลับไปจะพบว่าทหารมีบทบาทนี้มานานแล้วแต่บทบาทดังกล่าวไม่ปรากฏให้สังคมรับรู้อย่างชัดเจนมากนัก การเข้าไปมีบทบาทร่วมโดยตรงของทหารทำให้การพัฒนาประเทศก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลความเจริญให้มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากทหารเป็นหน่วยงานเดียวที่มีความพร้อมทั้งด้านกำลังพลและเครื่องมือในการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศ

สำหรับบทบาททหารภายใต้ระบอบประชาธิปไตยในยุคล้าน ๔.๐ นั้น ทหารก็ยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่เหมือนเดิมคือ การปกป้องอธิปไตยและความมั่นคงของประเทศซึ่งถือเป็นหน้าที่หลัก โดยทหารทุกคนยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ทหาร ยังคำนึงถึง

ประชาธิปไตย อธิปไตยของชาติ ความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยภายใน การดำรงชีวิตของประชาชนภายใต้กฎหมาย รัฐธรรมนูญ เพื่อคุ้มครองให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยและเสมอภาค มุ่งเน้นพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง โดยยึดถือตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน



บรรณานุกรม

- โกวิทย์ วงศ์สุรวัฒน์, ๒๕๓๔, รัฐศาสตร์กับการเมือง, สำนักพิมพ์ตะเกียง, กรุงเทพฯ, หน้า ๕๑.
 คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
 ทหารกับประเทศชาติ <http://oknation.nationtv.tv/blog/print.php?id=๗๑๙๓๖๖>
 สืบค้นเมื่อ ๓๑ มี.ค.๖๒
- นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒
 พ.ร.บ. จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ มาตรา ๒๗, หน้า ๘
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบ
 ประชาธิปไตย กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร; ๒๕๕๗.
- อานันท์ ปันยารชุน สู่บริบทใหม่ของประเทศไทยด้วยธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตย
 Democratic Governance – A New Normal to Strive For สัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย
 ไทยประจำปี ๒๕๕๘, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘.
- เอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากองทัพไทย เพื่อรองรับนโยบาย Thailand ๔.๐”
 Thailand ๔.๐ โมเดลขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน หน้า ๑๕-๑๖
http://www.bp-smakom.org/BP_School/Social/Democracy-System.htm